

„Olyan munkát végzek, mely a bensőmből fakad”

Reménysugarak Velemérben

A Vas megyei Velemér az ország egy kis eldugott települése az Őrségben. Mégis csodálatossá teszik az ott élők, bár számuk egyre csökken. A Kulturális Közfoglalkoztatás keretében dolgozó munkatársunk, Soós Kálmánné Gyöngyi nem csupán a jelenlegi munkájában jeleskedik, példaértékű gazdaságot vezet a faluban családjával. Az interjú készítése közben, a találkozásunkkor kiderült, hogy az értékek, melyeket oly sokszor fogalmazunk meg, értelmezünk, kutatunk életünk során, itt egy helyben megtalálhatók. Értékek, amelyekre mindenkinek nagy szüksége van: az egységes család, a régi paraszti gazdálkodás fenntartása a mai viszonyok között, a kultúra iránti őszinte érdeklődés, értékmegőrzés, közösségben, kalákában való gondolkodás.

Török Károlyné Miszori Marianna: Kedves Gyöngyi, mesélj kicsit magadról, mik a gyökereid, mióta élsz és tevékenykedsz az országnak ebben a gyönyörű, egyediálló, még ősi kincseket, értékeket rejtő szegletében, az Őrségben?

Soós Kálmánné: A Vas megyei Velemérrel szomszédos Szentgyörgyvölgy településen születtem. Veleméren nevelkedtem, általános iskolás tanulmányaimat is szintén e kicsiny faluban kezdtem el, a középiskolát pedig Szombathelyen fejeztem be. A Cipőipari Szakközépiskola elvégzését követően sikerült elhelyezkednem a cipőiparban, mint középvezető. 32 év a szakmában eltöltött munkaviszony után rengeteg tapasztalatra és emberismertre tettem szert. A cipőipar hanyatlásával munkahelyváltásra kényszerültem. Több mint egy évtizedig szülőfalumban dolgozhattam egy pályázati forrásnak köszönhetően. Gyermekeim szintén Veleméren, többgenerációs családban nevelkedtek fel, de tanulmányaikat Lentiben végezték, diplomájukat Dunaújvárosban és Budapesten szerezték. Felnőtté válásukat követően továbbra is férjemmel egy őrségi kis faluban, Veleméren élek.

T. K.-né M. M.: Kérlek, mesélj kicsit Velemérről, ahol jelen pillanatban vagyunk, mondj néhány fontosabb információt a településről! Magam is itt,

az Őrségben élek, régóta ismerem ezt a kicsi falut, mégis egészen új oldaláról ismertem meg bemutatásod által.

S. K.-né: Velemér az ország nyugati szegletében, a Szlovén határ mentén helyezkedik el, egy kicsiny őrségi település a maga 78 lakosával, de óriási vendégszeretettel bír. Az infrastruktúra hiánya következtében a fiatalok a nagyobb városokat preferálják, de az itt maradó emberek összetartása példaértékű. A településen több látnivaló is van, melyből a legjelentősebb az Árpád-kori templom, de nem elhanyagolható a helytörténeti kiállítás sem. A földrajzi elhelyezkedése és a látnivalóinak köszönhetően évente több ezer turista keresi fel, a pihenni vágyókat a helyi vendégházak is fogadják.

T. K.-né M. M.: Az országban immár hatezren mondhatják el magukról, hogy Kulturális Közfoglalkoztatás területén dolgoznak a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársaiként. Mi a Te történeted, hogyan kerültél kapcsolatba a III. Kulturális Közfoglalkoztatási Programmal?

S. K.-né: Telefonon kerestek fel a Nemzeti Művelődési Intézet Vas Megyei Irodájának munkatársai. A kapcsolódási pont pedig, hogy a Veleméri Közösségi Ház megnyitóját Kapunyitogató programmal támogatta a Nemzeti Művelődési Intézet Vas Megyei Irodája. Ehhez tudni kell,

Soós Kálmáné Hermann Gyöngyi tárlatvezetés közben a veleméri Helytörténeti Gyűjteménynél

hogya a sikeres Leader projekt révén a településnek lehetősége kínálkozott az 1910-ben épült régi iskolaépület felújítani – itt kapott helyet a Községi Ház –, melynek köszönhetően az épület elnyerte végre hajdani szépségét. A megnyitó során nemcsak az épület került átadásra, hanem a polgárőrség is sikeresen pályázott egy autó beszerzésére, mivel a falu elöregedett és így a közbiztonság nagyon fontos a falu életében. Mindenki boldogan szemlélte az eseményeket ekkor Veleméren. A Kapunyitogató program olyan településeken kap különleges szerepet, ahol nincs nyitva tartott művelődési ház, valamint nincs főállású művelődésszervező. A program nagy sikert aratott, színesebbé tette a megnyitót. A falu lakosai nagy részvételi aránnyal jelentek meg az eseményen és nagyon pozitívan vélekedtek a rendezvényről.

T. K.-né M. M.: Visszatérve a közfoglalkoztatáshoz, kérlek, mondd el, milyen előzetes elvárásaid voltak a közfoglalkoztatási programmal kapcsolatban? Milyen lehetőségeket láttál benne?

S. K.-né: Mindenképpen új ismeretek megszerzésével és lehetőségekkel kecsegtetett. A lehetőségek közül elsődleges volt az alkalom a helyi értékek feltárására. A Kulturális Közfoglalkoztatási Programban szerzett tapasztalatoknak köszönhetően később értéktár bizottságot is alakítottunk. És más lett a falunapi rendezvényünk, mely minden évben Pünkösöd után lévő vasárnap kerül megrendezésre.

T. K.-né M. M.: A település számára adott lehetőségeken túl gondolom, személy szerint neked is nyújtott segítséget, kapaszkodókat a kulturális közfoglalkoztatás. Hiszen nem mindegy számodra, hogy a nyugdíjba vonulásodhoz közeli időszak hogy telik...

S. K.-né: Nagyon jó, hogy a program révén nem kényszerültem ingázásra, valamint az eddig megszerzett tudásomat is bővíthettem. A kulturális közösségi munkás képzésen kiemelkedő művelődéstörténeti ismeretek megszerzésében volt részem, mely a napi munkámban nagymértékben beépíthető.

T. K.-né M. M.: Mi volt a legjobb, legpozitívabb tény, melyet megállapíthattál a magad számára kezdetben a programba való bekapcsolódáskor?

S. K.-né: A legelső, hogy olyan dolgokkal foglalkozhatok, melyeket szeretek, azaz közösségfejlesztéssel és művelődésszervezéssel magasabb szinten. A feladatok nem voltak ide-

genek számomra, hisz immár 12 éves tapasztalatom van tárlatvezetőként és könyvtárosként. A veleméri Helytörténeti kiállítás, ahol jelenleg tárlatot vezetek, a település közepén, a hajdani Vass porta helyén található meg. A tárlat a faluról, a helyi szokásokról, a régi gazdasági eszközökről szól, továbbá megtalálható benne Varga Sándor népi iparművész hagyatéka is, mely országszerte híressé vált. Pozitívumként könyvelhető el, hogy a program révén ismeretségi köröm is kibővült, többek között a te személyeddel, valamint a képzésen részt vevők körével is.

T. K.-né M. M.: Mesélj, kérlek, a munkádról kicsit bővebben!

S. K.-né: A munkakör eléggé szerteágazó, ezért is fontos számomra a megfelelő önállóság és a nagy munkabírás. Tárlatvezetőként az őrségi embert kell képviselnem, az ő szokásait, értékrendjüket, azaz önmagam, a családomat, mivel a felmenőim több száz éve itt éltek és tevékenykedtek, mint molnár és gerencsér. Ez fontos hajtóerő nekem.

T. K.-né M. M.: Önállóan dolgozhatsz? Úgy értem, biztosított számodra a saját kezdeményezés lehetősége?

S. K.-né: Igen, a munkakörömből adódóan az önállóság alapfeltétele a munkavégzésnek. A tárlatvezetésen túl az épület kapcsán felmerülő tevékenységek is az én kompetenciáim közé tartoznak, azaz a világosítás, az épület állagmegóvásával kapcsolatos tevékenységek kezdeményezése, koordinálása, valamint a falunapi rendezvény (Perc Fesztivál), Karácsonyi ünnep, Idősek napja megszervezésével kapcsolatos tevékenységek lebonyolítása.

Az őrségi csoport a képzésen

T. K.-né M. M.: *Mik azok a motíváló tényezők, amelyek plusz energiát adnak neked?*

S. K.-né: A munkám során rengeteg emberrel találkozom. Örömmel tölt el, hogy olyan dolgokról kommunikálhatok velük, mely az őrségi emberekről szól, valamint olyan értékekről, melyek már csak a kis falvakban élnek és léteznek. A tárlatvezetéseken személyes tapasztalataimról beszélhetek, így beépíthetem a napi munkámba az életem néhány „szeletét”.

T. K.-né M. M.: *Milyen az őrségi ember és melyek az értékei? Mesélj valamit az életed egy szeletéről, amit a legtöbbször osztasz meg a látogatókkal, vagy ami számodra talán a legfontosabb!*

S. K.-né: Az őrségi emberek becsületesek, tiszteletudók, dolgozók, vendégszeretők, mindig nyitva áll a vendégek előtt a kapujuk. Az őrségi ember munkaszeretetét magamról is elmondhatom: mindig célt kitűzni, ami kemény munka árán meg is valósítható. Munkám során a nagyszüleimtől hallott és látott, valamint tapasztalt dolgokat osztom meg a látogatókkal, valamint próbálom is szemléltetni az elmondottakat (pl. tökmagolaj készítés, hagyományos őrségi ételek elkészítése, hogyan működött régen a parasztgazdaság és milyenek voltak a munkaeszközei). Büszke vagyok rá, hogy olyan munkát végzek, mely a bensőmből fakad, és örömmel tölt el, hogy képviselhetem az őrségi ember értékeit.

T. K.-né M. M.: *Mit gondolsz, meddig él az őrségi emberi érték, amelyről mesélsz?*

S. K.-né: Sajnos a kilátások nem a legkedvezőbbek, mivel a fiatalok hiánya nagymértékben rányomja a bélyegét a jövőre. Az őrségi ember szokásai és értékrendje továbbra is létezik, de a falvak lélekszámának csökkenésével mindezek veszélybe kerülnek. Komoly gondot okoz például a többgenerációs családok hiánya.

T. K.-né M. M.: *Mi változott meg az életedben a munkád során az elmúlt hónapok alatt?*

S. K.-né: Újabb ismeretekre tettem szert, egyrészt a napi gyakorlat során, másrészt a képzés révén is bővült a tudásom. A képzés számomra különösen hasznos része a művelő-

A veleméri Árpád-kori templom

déstörténeti anyag volt, mely jól beépíthető a napi munkámba. Sokat jelentett továbbá a te szakmai és módszertani munkád, melyet a képzés során a hallgatóknak bemutattál.

T. K.-né M. M.: *Ezt nagyon köszönöm, nekem kimagaslóan nagy élmény volt az őrségi csoportot képezni. Újabb emberi és szakmai tartást és méltóságot adott hosszú időre – az amúgy egyébként gyakran kiszámíthatatlan világunkban. Szóval oktató és hallgató egyaránt profitálhatott emberileg és szakmailag a képzésen. Mik a további terveid?*

S. K.-né: Biztos vagyok benne, hogy a megszerzett tudás révén nagyobb szakértelemmel végzem korábbi munkámat. A tanultakat leginkább a helyi értéktár bizottság megalakulásában és működésében tudom majd alkalmazni. A célom, hogy a szervezetséget és fenntarthatóságot helyezzem előtérbe a mindennapi munkám során.

T. K.-né M. M.: *Mi a jövő szerinted itt a településen, ahol élsz, és mivel tudsz hozzájárulni?*

S. K.-né: Ahogy én látom, a kis falvak mentsváráként szinte kizárólag a pályázati források adta lehetőségek szolgálnak. Továbbra is szeretnék a falu hasznos tagja lenni, a megszerzett tudásom és tapasztalatom révén.

T. K.-né M. M.: *Mi a jövőkép Veleméren?*

S. K.-né: A közösségfejlesztés és a fenntarthatóság a cél, az őrségi értékrend őrzése, továbbadása. Szívből remélem, hogy e csöppnyi falut sikerül talán kimozdítani a jelenlegi helyzetéből. Számunkra reménysugár a faluban található Árpád-kori templom, a helytörténeti kiállítás és az egyéb helyi látnivalók, értékek. Nem véletlen, hogy e község a Velemér nevet kapta, mivel jelentése „fehér fény” vagy „napsütés”. Bízom benne, hogy a hagyományok, az őrségi ember értékrendje és a közösség tovább erősíti ragaszkodásunkat, szeretetünket Velemér iránt és tenni akarásunkat Velemérért.

SOÓS KÁLMÁNNÉ 1957-ben született a Zala megyei Szentgyörgyvölgyön, Szombathelyen cipőipari szakközépiskolai végzettséget szerez, majd a Savaria Cipőgyárnál, később annak jogutódjánál dolgozik, mint művezető és üzemvezető. Velemérben tárlatvezetőként, könyvtárosként és eMagyarország Pont működtetőként is közreműködött a helyi tudásmegosztásban, az őrségi értékek megőrzésében. Jelenleg kulturális közfoglalkoztatott.

TÖRÖK KÁROLYNÉ MISZORI MARIANNA a Nemzeti Művelődési Intézet Szakmai Módszertani Főosztály Módszertani Osztályának vezetője. A Kulturális Közfoglalkoztatási Program „Kulturális közösségi munkás” képzésén képzőként közreműködött Vas megyében.